

Warszawa, 18 grudnia 2025 r.

dr hab. Olga M. Piaskowska, prof. USWPS
Wydział Prawa, Instytut Prawa
Uniwersytet SWPS

Recenzja
pracy doktorskiej mgr Małgorzaty Roj
pt.: „Pojęcie przestępstwa w prawie cywilnym”
przygotowanej pod kierunkiem promotora –
prof. dra hab. Jacka Góreckiego
Promotor pomocniczy: dr Dominika Bek

Podstawa prawna sporządzenia recenzji

Recenzja została sporządzona w związku z powołaniem uchwałą nr 275/2025 Rady Naukowej Instytutu Nauk Prawnych Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach z dnia 30 września 2025 r. do pełnienia funkcji recenzenta w postępowaniu o nadanie stopnia naukowego doktora nauk prawnych p. mgr. Małgorzacie Roj.

Zgodnie z art. 187 Prawa o szkolnictwie wyższym i nauce z 20 lipca 2018 r. (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 1571 z późn. zm.) recenzent ocenia, czy rozprawa doktorska stanowi oryginalne rozwiązanie problemu naukowego oraz dowodzi ogólnej wiedzy teoretycznej doktoranta w zakresie prawa, a także umiejętności samodzielnego prowadzenia pracy naukowej.

Z perspektywy tych właśnie kryteriów zostanie oceniona rozprawa doktorska przedstawiona przez p. mgr Małgorzatę Roj.

Podstawa faktyczna recenzji

Recenzja sporządzona została na podstawie oceny rozprawy doktorskiej przedłożonej przez wnioskodawcę. Praca liczy 280 stron (1033 przypisy), a w tym strona tytułowa, spis treści oraz bibliografia (wraz z wykazem orzeczeń).

Teza rozprawy doktorskiej

Dla oceny rozprawy doktorskiej kluczowe znaczenie ma jej teza, bowiem wysiłek wkładany w przygotowanie rozprawy doktorskiej winien zmierzać w kierunku udowodnienia postawionej tezy, lub weryfikacji trafności hipotezy badawczej. Przede wszystkim nowatorska i przekonująca teza świadczy o spełnieniu podstawowego kryterium dla oceny pracy doktorskiej – dowodzi zidentyfikowania problemu naukowego (nowego lub istniejącego) oraz przedstawia oryginalne jego rozwiązanie.

W recenzowanej rozprawie Doktorantka nie formułuje jednej, wyraźnie wyodrębnionej tezy głównej, lecz rekonstruuje ją pośrednio poprzez cele pracy oraz zestaw szczegółowych pytań badawczych, które zostały wyraźnie wskazane we wprowadzeniu (s. 13 i n.).

Przedmiotem badań uczyniono pojęcie „przestępstwa” pojawiające się w przepisach prawa cywilnego, przy założeniu potrzeby jego całościowego i kompleksowego ujęcia, z uwzględnieniem relacji pomiędzy prawem cywilnym a prawem karnym. W tym kontekście Doktorantka stawia następujące pytania badawcze:

1. czy pojęcie „przestępstwo”, pojawiające się w treści przepisów należących do prawa karnego oraz prawa cywilnego, powinno być rozumiane tak samo;
2. czy pojęciu „przestępstwo”, pojawiającemu się w treści przepisów prawa cywilnego, powinno być nadawane znaczenie przypisywane mu w prawie karnym;
3. czy zasadna jest obiektywizacja pojęcia „przestępstwo” dokonywana przez sądy cywilne, a jeżeli tak, to czy powinna ona polegać na nadaniu temu pojęciu znaczenia autonomicznego, czy też jej istotą jest uwzględnianie wyłącznie typizacji czynu zabronionego wraz z przesłankami przypisania odpowiedzialności cywilnej;
4. czy i pod jakim względem przyjęcie danego sposobu rozumienia pojęcia „przestępstwo” pojawiającego się w przepisach prawa cywilnego różnicuje sytuację podmiotów prawa cywilnego ze względu na możliwość objęcia ich dyspozycją wskazanych regulacji.

Pytania te zostały sformułowane poprawnie, są logicznie powiązane i odnoszą się do rzeczywistego problemu teoretycznego oraz praktycznego, który – jak trafnie zauważa Doktorantka – nie doczekał się dotąd kompleksowego opracowania w polskiej doktrynie. W tym sensie należy pozytywnie ocenić identyfikację problemu badawczego oraz próbę jego ujęcia w sposób systemowy.

Jednocześnie analiza fragmentu rozprawy poświęconego tezie prowadzi do wniosku, że ciężar argumentacji został w znacznej mierze przesunięty z poziomu wyraźnego sformułowania tezy na poziom obszernego uzasadnienia potrzeby jej podjęcia. Doktorantka szczegółowo rekonstruuje kontekst normatywny, wskazuje na brak definicji legalnej pojęcia „przestępstwo”, podnosi argumenty związane ze spójnością systemu prawa oraz jednolitością terminologiczną, a także identyfikuje wątpliwości

wynikające z automatycznego przenoszenia znaczenia pojęcia „przestępstwo” z prawa karnego na grunt prawa cywilnego. Te rozważania mają istotną wartość poznawczą, jednak miejscami sprawiają wrażenie przygotowania gruntu pod tezę, która nie zostaje w tym fragmencie jednoznacznie sformułowana.

W konsekwencji należy stwierdzić, że w recenzowanej rozprawie nie została wyartykułowana jedna syntetyczna teza główna w klasycznym znaczeniu, lecz raczej zbiór tez szczegółowych, odpowiadających poszczególnym pytaniom badawczym. Do tezy głównej może jednak aspirować prezentowane przez Doktorantkę założenie, zgodnie z którym pojęcie „przestępstwo” używane w prawie cywilnym nie może być mechanicznie utożsamiane z jego znaczeniem karnoprawnym, a jego wykładnia powinna uwzględniać zarówno kontekst normatywny danej regulacji, jak i odrębność funkcji prawa cywilnego oraz zasad odpowiedzialności cywilnej.

Podsumowując, wprowadzenie do rozprawy spełnia swoją funkcję, jasno identyfikując zakres badań oraz kluczowe pytania badawcze. Jednocześnie pewien niedosyt budzi brak jednoznacznego, syntetycznego sformułowania tezy głównej, co może utrudniać ocenę stopnia jej weryfikacji w dalszych częściach pracy. Nie zmienia to jednak faktu, że postawione pytania badawcze mają charakter doniosły, a ich podjęcie uzasadnia prowadzenie dalszych, pogłębionych analiz w ramach rozprawy doktorskiej.

Wybór tematu rozprawy doktorskiej

Ocena wyboru tematu recenzowanej rozprawy wypada jednoznacznie pozytywnie.

Doktorantka podjęła się zadania niełatwego, wymagającego wyjścia poza ramy jednej dziedziny prawa, bowiem analiza pojęcia przestępstwa w prawie

cywilnym siłą rzeczy sytuowana jest na granicy prawa cywilnego i prawa karnego, a także postępowania karnego i cywilnego. Taki wybór tematu rodzi istotne wyzwania metodologiczne, wiąże się bowiem z koniecznością nie tylko sięgnięcia do szerokiego i zróżnicowanego dorobku doktryny, lecz również posługiwania się odmienną, a miejscami niejednorodną siatką pojęciową, właściwą dla poszczególnych dziedzin prawa.

Zagadnienie będące przedmiotem rozprawy ma przy tym istotne znaczenie teoretyczne, gdyż pojęcie „przestępstwa” funkcjonujące w prawie cywilnym nie zostało dotychczas opracowane w sposób kompleksowy i całościowy, a istniejące wypowiedzi doktryny mają charakter fragmentaryczny i odnoszą się zazwyczaj do pojedynczych instytucji prawnych lub konkretnych regulacji. Jednocześnie temat ten ma doniosłe znaczenie praktyczne, ponieważ sposób rozumienia pojęcia „przestępstwo” wpływa bezpośrednio na zakres odpowiedzialności cywilnej, sytuację prawną stron postępowania oraz relacje między ustaleniami sądów karnych i cywilnych.

Na szczególne podkreślenie zasługuje fakt, że Doktorantka zdecydowała się na ujęcie problemu w perspektywie systemowej, dostrzegając potrzebę analizy wzajemnych relacji pomiędzy prawem cywilnym a prawem karnym oraz konsekwencji wynikających z przenoszenia pojęć karnoprawnych na grunt prawa cywilnego. Taka perspektywa badawcza, choć znacznie podnosi stopień trudności prowadzonych badań i ogranicza możliwość oparcia się na ugruntowanym dorobku literatury przedmiotu, świadczy o dojrzałości naukowej Doktorantki oraz o trafności dokonanego wyboru tematu.

Wskazane względy pozwalają uznać, że recenzowana rozprawa wpisuje się w rzeczywiste potrzeby współczesnej nauki prawa, a jej przedmiot ma charakter aktualny, istotny i poznawczo wartościowy. W konsekwencji wybór tematu rozprawy doktorskiej należy ocenić jako w pełni uzasadniony i zasługujący na aprobatę.

Zakres analizy w pracy

Zakres analizy zawartej w rozprawie doktorskiej wyznacza jej temat.

W przypadku recenzowanej rozprawy zakres rozważań zasadniczo odpowiada tematowi wyznaczonemu jej tytułem. Jednocześnie sama Doktorantka wskazuje, że tematem jej rozprawy jest nie tylko pojęcie przestępstwa w prawie cywilnym (na co wskazuje jej tytuł), lecz jest to zakres szerszy. Jako cel postawiła sobie bowiem także próbę ustalenia oraz oceny skutków prawnych przyjęcia określonego rozumienia przestępstwa, przy uwzględnieniu różnic między odpowiedzialnością karną oraz cywilną.

Należy podkreślić, że Doktorantka konsekwentnie starała się nie wykroczyć poza zakres tematyczny wyznaczony tematem rozprawy. Ta metodologiczna ostrożność, jakkolwiek co do zasady zasługuje na aprobatę, prowadzi jednak miejscami do pewnego niedosytu. Dotyczy to w szczególności rozważań zawartych w rozdziale trzecim, w których jedynie zasygnalizowano istotne wątki związane z prejudycjalnością oraz relacją między ustaleniami sądu karnego a samodzielnością jurysdykcyjną sądu cywilnego, bez ich pogłębionej analizy. W efekcie praca zachowuje spójność tematyczną, lecz nie w pełni wykorzystuje potencjał badawczy zagadnień, które pozostają w ścisłym związku z podjętym problemem (szerzej: Ocena szczegółowa rozprawy).

Struktura rozprawy doktorskiej

Układ pracy jest przejrzysty i konsekwentny. Pozytywnie należy ocenić wewnętrzną strukturę poszczególnych rozdziałów rozprawy. Omawiane w ich ramach zagadnienia konsekwentnie kończą się syntetycznymi podsumowaniami częściowymi, w których Doktorantka porządkuje przeprowadzone rozważania i wskazuje najistotniejsze wnioski. Zabieg ten

sprzaja przejrzystości wywodu, ułatwia śledzenie toku argumentacji oraz pozwala wyraźnie oddzielić warstwę deskryptywną od wniosków o charakterze analitycznym i ocennym. W efekcie struktura pracy wzmacnia jej walory metodologiczne i świadczy o świadomym, przemyślanym prowadzeniu narracji naukowej.

Rozdział pierwszy, poświęcony przestępstwu w prawie karnym, ma charakter wprowadzający i stanowi punkt wyjścia dla dalszych analiz. Rozdział drugi, zatytułowany *Przestępstwo w prawie cywilnym*, w istocie w największym stopniu realizuje problematykę zapowiedzianą w tytule rozprawy i koncentruje się na zasadniczym przedmiocie badań. Pewne zastrzeżenia budzi fakt, że tytuł tego rozdziału w istocie niemal powiela tytuł całej rozprawy. Taka konstrukcja jest metodologicznie i redakcyjnie nieprawidłowa. Tytuł pracy doktorskiej powinien wyznaczać ogólny zakres i perspektywę badawczą całości rozważań, natomiast tytuły poszczególnych rozdziałów – uszczegóławiać problematykę i wskazywać na konkretne aspekty analizowane w danej części pracy. Powielenie lub niemal pełne utożsamienie tytułu rozprawy z tytułem jednego z rozdziałów sprawia wrażenie, jakby zasadniczy problem badawczy został zawężony do jednej części pracy, podczas gdy pozostałe rozdziały pełnią jedynie funkcję pomocniczą lub wprowadzającą.

W konsekwencji taki zabieg osłabia logiczną strukturę rozprawy oraz zaciera relacje hierarchiczne między całością a jej częściami. Może on również sugerować brak dostatecznego wyodrębnienia problemów cząstkowych i nie w pełni przemyślaną koncepcję kompozycyjną pracy. W pracach doktorskich pożądane jest bowiem, aby każdy rozdział realizował wyraźnie określony, odrębny cel badawczy, podporządkowany jednak nadrzędnemu tematowi rozprawy, a nie dublował go na poziomie tytułowym.

Rozdział trzeci – *Przestępstwo ustalone prawomocnym wyrokiem*

skazującym – podejmuje istotne zagadnienia z pogranicza prawa karnego i cywilnego, choć użyte w tytule sformułowanie „ustalenie” może rodzić pewne wątpliwości interpretacyjne, sugerując kształtujący charakter orzeczenia sądu karnego. Rozdział czwarty, dotyczący badania przestępności czynu, dopełnia całość rozważań, odnosząc się do praktycznych aspektów funkcjonowania pojęcia przestępstwa w postępowaniu cywilnym.

Nie licząc powyższych uwag, struktura recenzowanej rozprawy jest prawidłowa.

Metodologia badań doktorskich

Praca nie nasuwa zastrzeżeń z perspektywy metodologicznej w odniesieniu do wykorzystanych w niej metod prawnych.

Dominująca, prawidłowo zastosowana w niej metoda to metoda dogmatyczna polegająca na analizie obowiązującego stanu prawnego w świetle przepisów. Doktorantka wykorzystała też metodę historyczną oraz porównawczą.

Ocena szczegółowa rozprawy

Doktorantka konsekwentnie zmierza do zrekonstruowania i uporządkowania znaczenia pojęcia „przestępstwo” na gruncie prawa cywilnego, wychodząc od przeglądu przepisów, w których termin ten występuje, oraz od zarysowania relacji między prawem cywilnym a karnym. Uwzględnia zarówno regulacje procesowe, jak i materialnoprawne. Punktem wyjścia dla rozważań są postawione pytania badawcze, na które konsekwentnie stara się udzielić odpowiedzi. Mocną stroną rozprawy jest jasne sformułowanie pytań badawczych, które układają się logicznie: od pytania o jednolitość znaczenia pojęcia w prawie karnym i cywilnym, poprzez pytanie o ewentualne „karnoprawne” znaczenie pojęcia w prawie cywilnym, aż po kwestię

obiektywizacji i konsekwencji przyjętej interpretacji dla sytuacji podmiotów prawa cywilnego.

Pozytywnie należy ocenić przyjęte założenie, że celem nie jest tylko kazuistyczne omawianie każdego przepisu, w którym występuje „przestępstwo”, lecz ujęcie całościowe, obejmujące wpływ rozumienia tego pojęcia na stosowanie prawa cywilnego oraz – szerzej – na relacje prawa cywilnego i karnego.

Niektóre fragmenty pozostawiają jednak pewien niedosyt. I choć zrozumiałe jest, że nie w każdym przypadku Doktorantka musi zaprezentować i uargumentować przyjęte stanowisko, to mogłoby to niewątpliwie wzbogacić recenzowaną rozprawę.

O ile wysoko należy ocenić, że Doktorantka umieszcza problem w konkretnym tle normatywnym, wskazując przepisy k.c. i k.p.c., w których pojęcie „przestępstwo” występuje, oraz akcentując, że w k.p.c. pojawia się ono w różnych częściach kodeksu, co przemawia za porządkowaniem materiału według przedmiotu regulacji, to w odniesieniu do tych zagadnień pominęła, w ocenie Recenzentki, dosyć istotne zagadnienie.

Należy przy tym nadmienić, że Recenzentka zdaje sobie sprawę, iż każda rozprawa doktorska wymaga dokonania przez Doktoranta określonego wyboru, zarówno w zakresie doboru literatury, jak i zakresu poruszanych oraz świadomie pomijanych zagadnień. Niemożliwe jest bowiem wyczerpujące omówienie wszystkich aspektów złożonej problematyki bez ryzyka utraty spójności wyводу oraz nadmiernego rozszerzenia zakresu pracy. Z tego też względu poniższe uwagi potraktować należy jako polemiczne, mające na celu nie tyle podważenie zasadniczych założeń rozprawy, ile wskazanie obszarów, które – w ocenie Recenzentki – mogłyby zostać pogłębione lub doprecyzowane, a tym samym przyczynić się do wzmocnienia argumentacji

oraz pełniejszego wykorzystania potencjału badawczego podjętego tematu.

Uwaga ta odnosi się do zagadnienia prejudycjalności, w którego obszarze mieszczą się zagadnienia omawiane przez Doktorantkę, w szczególności, że sama cel rozprawy określiła szerzej niż wynikałoby z samego tytułu.

Doktorantka nie wskazała, w jakim znaczeniu posługuje się pojęciami "prejudykat" oraz "prejudycjalność", w niektórych (lecz nie wszystkich) fragmentach rozprawy wskazując jedynie, że jest to znaczenie "wąskie" (np. s. 11 i 86). Analiza rozprawy wskazuje jednak, że Doktorantka posługuje się pojęciem prejudycjalność w znaczeniu zaproponowanym m.in. przez P. Hofmańskiego, który wskazał, że stosunek prejudycjalny należy zdefiniować jako „stosunek między dwiema różnymi kwestiami sprowadzający się do tego, że od rozstrzygnięcia jednej zależy rozstrzygnięcie drugiej” (P. Hofmański, *Samodzielność jurysdykcyjna sądu karnego*, Katowice 1988, s. 102). Prejudycjalność jest też rozumiana inaczej. Na gruncie postępowania cywilnego J. Rodziewicz ujmuje prejudycjalność jako tzw. kwestię wstępną, rozumianą jako zagadnienie, które musi zostać wcześniej rozstrzygnięte, aby możliwe było merytoryczne rozpoznanie sprawy głównej. Jednocześnie podkreśla, że nie każda kwestia wymagająca rozstrzygnięcia w toku postępowania ma charakter prejudycjalny – status taki przysługuje wyłącznie tym zagadnieniom, które mogą samodzielnie stanowić przedmiot odrębnego postępowania i rozstrzygnięcia jako sprawy głównej (J. Rodziewicz, *Prejudycjalność w postępowaniu cywilnym*, Gdańsk 2000, s. 17).

Niezależnie od wielości definicji prejudycjalności, które sformułowano w literaturze prawniczej, samo zjawisko należy ujmować jako instytucję systemową, osadzoną w zasadzie demokratycznego państwa prawnego, służącą ochronie raz ukształtowanych stosunków prawnych oraz kompetencyjnemu podziałowi władzy. Prejudycjalność (jako kategoria prawna) nie powinna być postrzegana wyłącznie jako techniczna reguła

procesowa, lecz jako mechanizm ochrony praw i stosunków prawnych ukształtowanych przez organy państwa wyposażone w określone kompetencje. Oznacza to, że również inne niż skazujące orzeczenia sądu karnego mogą – w zależności od ich podstawy i treści – oddziaływać na zakres ustaleń dokonywanych przez sąd cywilny, choć nie w takim samym stopniu i nie w takim samym zakresie jak wyrok skazujący. Konkretnie przepisy prawa, w tym omawiany przez Doktorantkę art. 11 k.p.c., stanowią jedynie odzwierciedlenie tej instytucji wprowadzając wyjątek od zasady samodzielności jurysdykcyjnej sądu.

Brak zatem osadzenia rozważań odnoszących się do art. 11 k.p.c. w szerszym kontekście, jakim jest prejudycjalność i jej cel, powoduje niedosyt. Jednocześnie skutkuje tym, że Doktorantka pozbawiła się częściowo argumentów, które mogłyby służyć jej do rozwiązania niektórych częściowych problemów podejmowanych w rozprawie.

W odniesieniu do samych rozważań dotyczących art. 11 k.p.c., który w literaturze budzi wiele wątpliwości, można wskazać na kilka uwag szczegółowych.

Po pierwsze, dosyć mało uwagi poświęcono zagadnieniu odnoszącym się do związania uzasadnieniem wyroku sądu karnego. Jest to zdecydowanie istotny i szerszy problem, niż wynika z rozprawy. Pozytywnie natomiast Recenzentka ocenia uwagi odnoszące się do związania rozmiarem szkody, w tym zwrócenie uwagi na pojęcie "szkody znacznej" i "szkody w wielkich rozmiarach", jak i to, że wysokość szkody stanowi niekiedy granicę między wykroczeniem a przestępstwem. Wszystkie te wątki nie zostały dogłębnie omówione, co jest jednak uzasadnione tematem podjętej rozprawy. Doktorantka zauważyła jednak istotny problem, którego one dotyczą.

Po drugie, w rozważaniach odnoszących się do art. 11 k.p.c., w tym przede

wszystkim zagadnień odnoszących się do wysokości szkody, brakuje odwołania do zasad procesowych, które w tym kontekście mogą mieć znaczenie. Pierwszą jest zasada samodzielności jurysdykcyjnej sądu cywilnego, zaś drugą zasada dyspozycyjności. O ile ta pierwsza wiąże się z zagadnieniem prejudycjalności, to ta druga może mieć istotne znaczenie dla przedstawionej przez Doktorantkę argumentacji w odniesieniu do oceny, czy wysokość szkody ustalona w postępowaniu karnym będzie się różnić od tej w procesie cywilnym. Skoro to bowiem strony dysponują przedmiotem procesu (postępowanie cywilne) to nic nie stoi na przeszkodzie, aby strona powodowa (pokrzywdzona jednocześnie przestępstwem) dochodziła na drodze cywilnej jedynie części roszczeń. To z kolei może wpłynąć na wysokość szkody, którą następnie ustali sąd cywilny, który nie może orzekać ponad żądanie (art. 321 k.p.c.).

Po trzecie, o ile istotne i trafne są uwagi poczynione przez Doktorantkę w odniesieniu do ustalenia przestępności czynu w przyjętym modelu postępowania cywilnego (s. 215-224), w sytuacji braku wyroku karnego skazującego, to brakuje Recenzentce w tym fragmencie jasnej konkluzji. Nie budzą wątpliwości uwagi Doktorantki odnoszące się do ukształtowania ciężaru dowodzenia w postępowaniu cywilnym i ich zestawienie z modelem procesu karnego. Postępowania te, z uwagi na ich przedmiot a także rządzące nimi zasady, zdecydowanie się różnią. Problem ten ma istotne znaczenie z punktu widzenia relacji między procesem karnym a cywilnym, ponieważ to właśnie w tych przypadkach w sposób najbardziej wyrazisty ujawnia się napięcie pomiędzy zasadą samodzielności jurysdykcyjnej sądu cywilnego a potrzebą respektowania rozstrzygnięć zapadłych w innym postępowaniu.

W tym kontekście zasadne byłoby wyraźne rozważenie, czy i w jakim zakresie sąd cywilny może lub powinien abstrahować od ustaleń wynikających z

orzeczeń karnych niemających charakteru skazującego, a także jakie znaczenie należy przypisać kompetencjom sądu karnego do rozstrzygania o określonych elementach stanu faktycznego i prawnego. Brak takiej konkluzji powoduje, że przedstawione przez Doktorantkę rozważania – choć poprawne i wartościowe na poziomie analitycznym – nie w pełni wykorzystują potencjał badawczy zagadnienia prejudycjalności oraz jego znaczenia dla ochrony spójności systemu prawa i pewności obrotu prawnego.

Powyższe uwagi nie wpływają jednak na ogólną pozytywną ocenę recenzowanej rozprawy.

Aspekty formalne i językowe rozprawy doktorskiej

Praca pod względem formalnym przygotowana została na wysokim poziomie. Przypisy sformatowane zostały prawidłowo (praktycznie bez usterek). Jako wyjątek można wskazać treść przypisu nr 145, który jest niespójny z treścią, do której się odwołuje. W treści Doktorantka powołuje się na orzeczenie Sądu Apelacyjnego w Warszawie, podczas gdy w przypisie powołano Sąd Apelacyjny we Wrocławiu (s. 37), czy też przywołanie poglądu S. Glasera (s. 169) i brak wskazania przypisu ze źródłem. Nieprawidłowe jest także powołanie się na rozbieżności w orzecznictwie i doktrynie (s. 221) bez jakiegokolwiek odwołania się do źródeł.

Jako błąd językowy (a nie merytoryczny) Recenzentka traktuje sformułowanie użyte w odniesieniu do "kasacyjnego" charakteru skargi o uchylenie wyroku sądu polubownego. Niewątpliwie chodziło Doktorantce o "kasatoryjny" charakter tej skargi.

Język pracy jest klarowny, zrozumiały, dzięki czemu całą pracę dobrze się czyta. Praca niewątpliwie została poddana znakomitej korekcie, dzięki czemu usterek korektorskich jest bardzo niewiele.

Bibliografia rozprawy doktorskiej

Bibliografia zawarta w pracy jest obszerna (łącznie prawie 269 pozycji).

Należy uznać ją, co do zasady, za wyczerpującą w zakresie literatury polskiej. Natomiast bardzo nieliczne są pozycje zagraniczne, co co do zasady można uznać za uzasadnione w świetle tytułu rozprawy, wyraźnie wskazującego na analizowanie pojęcia przestępstwa w prawie cywilnym w perspektywie krajowej. Jednocześnie jednak dobór literatury budzi pewne zastrzeżenia. W szczególności zwraca uwagę pominięcie podstawowych opracowań dotyczących zagadnień prejudycjalności oraz samodzielności jurysdykcyjnej sądu, które mają istotne znaczenie dla rozważań nad funkcjonowaniem pojęcia przestępstwa na gruncie prawa cywilnego. Brak odwołań do kluczowych monografii, takich jak praca J. Rodziewicza *Prejudycjalność w postępowaniu cywilnym* (Gdańsk 2000), P. Hofmańskiego dotycząca samodzielności jurysdykcyjnej sądu (*Samodzielność jurysdykcyjna sądu karnego*, Katowice 1988), a także T. Cardocka, *Prejudycjalność w polskim procesie karnym*, Warszawa 1987 osłabia teoretyczne zakotwiczenie prowadzonych analiz.

Pod względem formalnym bibliografia nie nasuwa zastrzeżeń co do sposobu zapisu zawartych w niej pozycji.

Bibliografię uzupełnia wykaz orzeczeń, jak i innych źródeł, który nie nasuwa zasadniczych zastrzeżeń. Pewne wątpliwości budzą jedynie źródła określone jako "linki", które w rzeczywistości są Słownikami języka polskiego dostępnymi online.

Konkluzje

W świetle przeprowadzonej analizy i oceny rozprawy doktorskiej p. mgr. Małgorzaty Roj, w kontekście przewidzianych prawem kryteriów

wymagających spełnienia dla uzyskania stopnia naukowego doktora, należy stwierdzić, że kryteria te zostały spełnione.

Przedstawiona do recenzji rozprawa doktorska stanowi oryginalne rozwiązanie problemu naukowego powstającego związanego ze sposobem rozumienia pojęcia "przestępstwo" na gruncie prawa cywilnego. Praca posuwa naukę polską do przodu w zakresie podjętej w niej problematyki, w szczególności dlatego, że dotyczy badań w materii bardzo rzadko obecnej w szerszym zakresie w literaturze prawniczej.

Ponadto, analiza zawarta w pracy dowodzi pogłębionej ogólnej wiedzy teoretycznej Doktorantki w zakresie nauk prawnych, a także umiejętności prowadzenia samodzielnie pracy naukowej (analizy prawniczej).

Podsumowując, recenzowana praca spełnia wszystkie kryteria właściwe dla rozpraw doktorskich. Jej lektura i analiza uzasadnia postawienie wniosku o przyjęcie rozprawy doktorskiej, dopuszczenie jej do publicznej obrony i kontynuowanie czynności w ramach przewodu doktorskiego p. mgr. Małgorzaty Roj.

Olga Maria Piaskowska
Uniwersytet SWPS